

Kenestä “sivistyspresidentti”?

Yksi presidenttiehdokkaistamme ilmoitti ehdokkaaksi asettuessaan haluavansa olla “sivistyspresidentti”.

Kysyimme sen johdosta eri presidenttiehdokailta , millä tavalla he näkevät oman roolinsa sivistyspresidenttinä.

Kullekin tehtiin kolme kysymystä ja annettiin vastaamiseen 150 sanan maksimipituus.

1 Minkä sisällön Te annatte käsitteelle sivistys?

2 Mitä tekijöitä Te pidätte primääreinä, kun sivistyksestä puhutaan kansakunnan ominaisuutena?

3 Millä tavalla Tasavallan Presidentti voi Teidän mielestänne toimia “sivistyspresidenttinä” oman toimivaltansa rajoissa?

Esko Aho

ESKO AHO:

KYSYMYKSET 1 JA 2.

Haluaisin nostaa sivistyksen ajankohtaisessa tulokinnassa esiin kolme asiakimpua. Ne ovat osaaminen, luottamus ja eheys.

Niin yksilöt, työyhteisöt kuin kansakunnatkin elävät entistä selvemmin oman osaamisensa varassa. Osaamisen kehittäminen on tältä kannalta tulevaisuuden ykköskysymys. Olemme riippuvaisia huippuosaamisesta, mutta yhtä lailla kaikesta yhteistä hyvää rakentavasta tiedosta, taidosta ja muusta osaamisesta.

Nykyajan osaamistarve on kuitenkin niin suuri, ettei yksikään ihminen tai edes yritys elä yksin oman osaamisensa varassa. Tarvitaan kykyä liittää osaamiset kimpuiksi tai verkostoiksi. Kilpailu käydään ennen muuta tiimien ja verkostojen välillä. Siksi avainosaamista on yhteistyö ja sen pohjaksi tarvittava luottamus. Luottamus on sa-

nan hyvin syvässä mielessä tärkeä osa sivistystä. Ihmisiin ja lähiyhteisöihin kohdistuu tätä nykyä suuria odotuksia ja suuri paine. Sen taustalla on monia syitä: jatkuvat muutokset, nopea muutoliike, kasvava osaamistarve, tieto- ja viestintätekniikka, globaalistuminen jne. Minuuden ja yhteisöjen hajoaminen tässä paineessa on todellinen vaara. On haastava tilaus uudelle sivistystyölle, joka tukee minuuden eheytymistä, ihmisten henkilökohtaista rohkaisua ja lähiyhteisöjen vahvistumista. On myös sivistynyttä olla heikomman puolella.

KYSYMYKSET 3.

Ulkopolitiikan johtajana presidentti voi osaltaan luoda sellaisia kansainvälisiä rakenteita, joiden turvin suomalaiset voivat kehittää osaamistaan. Presidentti voi käyttää vaikutusvaltaansa niin, että osaamisen, luottamuksen ja eheyden arvostus nousee niille kuuluvaan asemaan, kansakunnan henkiseksi kivijalaksi.

TARJA HALONEN

Tarja Halonen

1 Yleissivistykseen kuuluvat niin tiedolliset valmiudet kuin eettinen ja esteettinen herkkyys, kehittynyt tunne-elämä, havainnoimisen ja kommunikoinnin taidot, työnteossa tarpeelliset perustaidot sekä taidot toimia yhteiskunnan jäsenenä.

Sivistynyt ihminen kykenee vastaamaan moraalisiin haasteisiin. Ihmisenhän on valittava oma näkemyksensä hyvin monista vastapareista: oikea - väärä, yksilön vapaus - yksilön vastuu, individualismi - yhteisöllisyys, hetken hyöty tai elämys - kestävyys ja jatkuvuus, aineellinen hyöty tai tavara - aineeton ja henkinen mielihyvä.

Sivistynyt ihminen ottaa huomioon toimintansa seuraukset ja kantaa niistä vastuun, on huomaavainen toisia ihmisiä kohtaan, omaa hyvät käytöstavat, huolehtii itsestään ja elinympäristöstään.

2 Painottaisin oman elinympäristön eettisiä lähestymistapoja sekä yhteiskunnallisiin että maailmanlaajuisiin kysymyksiin. Sellaisia ovat mm. ympäristöasiat ja geenimuokkaus. Voiko rahalla ja markkinataloudella olla tyystin erilainen "vastuun etiikka" kuin muulla yhteiskunnalla? Kykeneekö informaatio- ja tietoyhteiskunta kantamaan myös vastuun monipuolisesta tiedonväli-

tyksestä, joista kansalainen voi luoda hänen omaa osallisuuttaan vahvistavan ehjän maailmankuvan? Ihmiskunnan ongelmat, kuten sietämätön juopa rikkaiden ja köyhien välillä edellyttää solidaarisuutta.

Meillä on vastuu itsestämme ja toisistamme. Vastuumme ulottuu myös tuleviin sukupolviin.

Suomi on entistä tiiviimmin osa kansainvälistä taloudellista ja poliittista yhteisöä. Maapalloistumisen haasteet sivistykselle, koulutukselle ja tutkimukselle ovat mittavat.

3 Ottamalla edellä kuvaamani sivistyksellinen haaste vastaan. Sivistys on paremman tulevaisuuden ennakkointia ja monesti hyvin näkyvämmällä tavalla tapahtuvaa kansalaisen, kansakunnan ja maailman hyvinvoinnin ja tasa-arvoisuuden rakentamista.

RISTO KUUSMA

1 Sivistynyt ihminen harjoittaa henkistä ja hengellistä elämää sekä ruumiinkulttuuria. Yleissivistys on osa sivistystä. On tärkeää olla laajasti sivistynyt, jotta voi suhteuttaa eri asioita ja niiden merkitystä toisiinsa. Sivistykseen kuuluvat myös hyvät tavat. Sellaiset perinteiset arvot kuten rehellisyys, uskollisuus, suoruus ja raitius rakentavat sivistynyttä ihmistä. Sydämen sivistys on tärkeää.

2 Kansakuntana Suomen sivistyksen tärkeimmät tekijät ovat oma kieli ja oma kulttuuri. Suomen historia ja sen tunteminen on osa sivistystä. Sivistynyt Suomi suosii taiteita ja tieteitä, antaa tilaa henkiselle ja hengelliselle viljelykselle

sekä arvostaa ruumiinkulttuuria. Kansakuntana Suomi osaa ottaa terveesti oman paikkansa kansakuntien joukossa ja osaa myös suhtautua luontevasti muihin kansoihin.

3 Tasavallan Presidentti voi toimia parhaiten sivistyksen hyväksi omalla henkilökohtaisella esimerkillään. Sivistynyt käytös, itsensä sivistäminen ja yleensä enemmän tekeminen kuin sivistyksestä pelkästään puhuminen on hyvä tapa toimia sivistyneenä presidenttinä. Sivistyspresidentin tulisi olla myös rehellinen, suora, avoin, uskollinen, raitis ja luontevan vaatimaton.

ELISABETH REHN

1 Sivistys tulee usein jo kotikasvatuksen myötä, se on halua ja kykyä ottaa muut ihmiset huomioon. Sivistys ja oppineisuus eivät välttämättä ole sama asia. Lukenut ihminen on sivistynyt omalla tavallaan, mutta sivistyneisyys kattaa myös ns. sydämen sivistyksen.

2 Lukutaitoa, joka on meidän suomalaisten valtteja, ja myös hengen sivistystä, joka sisältää myös suvaitsevaisuuden ja muiden ihmisten kunnioittamisen.

Elisabet Rehn

3 Olemalla esimerkkinä.

RIITTA UOSUKAINEN

1 Todellinen sivistys ei ole vain laajaa oppineisuutta, vaan myös henkistä kehittyneisyyttä ja sydämen sivistystä. Sivistynyt ihminen välittää lähimmäisistään, pyrkii elämässään hyvään sekä kunnioittaa oikeutta, totuutta ja viisautta. Hän tuntee kulttuurinsa juuret ja arvostaa menneiden sukupolvien tekemää työtä ja perintöä.

2 Korkeatasoiseen koulutusjärjestelmäämme kuuluu olennaisena osana se, että kaikilla suomalaisilla on perheen taloudellisesta tai yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta mahdollisuus opiskella ja kouluttautua. Kansalaisia palvelevat myös laaja ja maksuton kirjastoverkko sekä kansalais- ja työväenopistot. Sivistynyt kansakunta pitää huolen heikommistakin jäsenistään. Suomalainen sivistyspääoma on tänä päivänä pienen kansankunnan voima ja menestystekijä. Paa-

Riitta Uosukainen

sikiveä lainaten: “Pienten valtojen tehtävät ovat oman kansan henkisen ja aineellisen elämän kohottaminen, elintason parantaminen ja henkisen sivistyksen kehittäminen.”

3 Presidentin on omalla käytöksellään, tiedoillaan ja taidoillaan näytettävä suuntaa kansakunnan henkisenä johtajana. Olen ilmaissut haluni olla “sivistyspresidentti”, koska tätä ajatella tarvitaan nyt niin kotimaassa kuin kansainvälisessä kanssakäymisessä. Uuden vuosituhaten presidentillä on oltava edellytyksiä edustaa ja myydä ulkomailla muutakin kuin koneita ja laitteita - nimittäin suomalaista osaamista.

Risto Kuisma

Kysymykset oli lisäksi esitetty presidenttiehdokas Heidi Hautalalle, jolta emme kuitenkaan uudistetunkaan tiedustelun jälkeen saaneet vastausta.